

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за здравното осигуряване

(Обн., ДВ, бр. 70 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 93 и 153 от 1998 г., бр. 62, 65, 67, 69, 110 и 113 от 1999 г., бр. 1 и 64 от 2000 г., бр. 41 от 2001 г., бр. 1, 54, 74, 107, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 50, 107 и 114 от 2003 г., бр. 28, 38, 49, 70, 85 и 111 от 2004 г., бр. 39, 45, 76, 99, 102, 103 и 105 от 2005 г., бр. 17, 18, 30, 33, 34, 59, 80, 95 и 105 от 2006 г., бр. 11 от 2007 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 2007 г. - бр. 26 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 31, 46, 53, 59, 97, 100 и 113 от 2007 г., бр. 37, 71 и 110 от 2008 г., бр. 35, 41, 42, 93, 99 и 101 от 2009 г., бр. 19, 26, 43, 49, 58, 59, 62, 96, 97, 98 и 100 от 2010 г. и бр. 9, 60, 99 и 100 от 2011 г., бр. 38, 60, 94, 101 и 102 от 2012 г. и бр. 4, 15, 20 и 23 от 2013 г.)

§ 1. В чл. 6 се правят следните изменения:

1. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Органи на управление на НЗОК са:

1. събранието на представителите;
2. контролния съвет;
3. управителния съвет;
4. директорът.“

2. Алинея 4 се изменя така:

„(4) Служителите в централното управление, районните здравноосигурителни каси и поделенията на районните здравноосигурителни каси заемат длъжности по трудово правоотношение.“

3. Алинея 5 се отменя.

§ 2. Създават се нови чл. 7, чл. 7а, чл. 8, чл. 9, чл. 10, чл. 11, чл. 12 и чл. 12а:

„**Чл. 7.** (1) Събранието на представителите е с мандат от четири години и се състои от общо 25 представители на осигурените лица, работодателите, общините и държавата.

(2) В квотата на осигурените лица се включват 4 представители на представителните организации на работниците и служителите, един представител на представителните организации за защита правата на пациентите и един представител на национално представителните организации на и за хората с увреждания.

(3) Представителите на представителните организации на работниците и служителите се избират и освобождават от организациите, признати по реда на Кодекса на труда.

(4) Представителят на представителните организации за защита правата на пациентите се избира и освобождава от организациите, признати по реда на Закона за здравето.

(5) Представителят на национално представителните организации на и за хората с увреждания се избира и освобождава от организациите, признати по реда на Закона за интеграция на хората с увреждания.

(6) Представителите на работодателите са 3 и се избират и освобождават от

представителните организации на работодателите, признати за такива по реда на Кодекса на труда.

(7) Представителите на общините са 3 и се избират и освобождават по реда на Закона за местното самоуправление и местната администрация от сдружението на общините, в което членуват най-голям брой общини.

(8) Представителите на държавата са 12 и се определят и освобождават от Министерския съвет по предложение на министъра на здравеопазването.

(9) Изпълнителният директор на Националната агенция за приходите е член по право на Събранието на представителите.

(10) Представителите по ал. 1 се избират, съответно определят до един месец преди изтичане на мандата на действащото събрание на представителите.

Чл. 7а. (1) Събранието на представителите избира между членовете си председател, заместник-председател и секретар.

(2) Заседанията на събранието на представителите се ръководят от председателя, а в негово отсъствие – от заместник-председателя. В случаите на отсъствието им събранието избира друг член, който да ръководи заседанието.

(3) При отсъствие на секретаря председателстващият заседанието определя негов заместник.

(4) За всяко заседание секретарят изготвя списък на присъстващите и води протокол. Протоколът се подписва от председателстващия заседанието и от секретаря.

Чл. 8. Събранието на представителите:

1. избира и освобождава членовете на управителния и на контролния съвет;
2. приема правила за провеждане на конкурс за директор на НЗОК;
3. утвърждава проекта на закон за годишния бюджет на НЗОК;
4. одобрява годишния финансов отчет, отчета за изпълнението на бюджета и отчета за дейността на НЗОК;
5. освобождава от отговорност членовете на управителния съвет за отчетния период.

Чл. 9. (1) Редовно заседание на събранието на представителите се свиква най-малко веднъж годишно от управителния съвет с писмена покана до членовете му. Поканата се обнародва в „Държавен вестник“ и в два централни ежедневника.

(2) Поканата по ал. 1 трябва да съдържа датата, която не може да бъде по-рано от 15 дни след обнародването, часа и мястото на провеждане на заседанието, както и проекта на дневния ред.

(3) Материалите по проекта на дневния ред се изпращат най-малко 10 дни преди датата на провеждането.

Чл. 10. Извънредно заседание на събранието на представителите се свиква по искане на:

1. най-малко една трета от членовете му;
2. председателя на управителния съвет;
3. най-малко половината плюс един от членовете на управителния съвет или
4. министъра на здравеопазването.

Чл. 11. (1) Заседанието на събранието на представителите се провежда, ако присъстват две трети от членовете му. При липса на кворум заседанието се отлага с два часа и се провежда, ако присъстват най-малко една втора от членовете.

(2) Събранието на представителите взема решения с мнозинство най-малко половината плюс един от присъстващите.

Чл. 12. (1) Член на събранието на представителите се освобождава предсрочно:

1. по негова молба;
2. при обективна невъзможност да изпълнява задълженията си за срок, по - дълъг от една година;
3. по решение на организациите по чл. 7, ал. 1 или на Министерския съвет;
4. когато бъде избран за член на управителния съвет или на контролния съвет.

(2) На мястото на предсрочно освободен член по ал. 1 или при смърт се избира нов член на събранието от съответната квота по реда на чл. 7, който довършва мандата.

Чл. 12а. (1) Контролният съвет се избира за срок 3 години. Броят на членовете му е 5. Те избират помежду си председател на контролния съвет.

(2) За членове на контролния съвет се избират само членове на събранието на представителите.

(3) Контролният съвет упражнява общ контрол върху дейността на управителния съвет, директора на НЗОК и директорите на РЗОК.

(4) Контролният съвет работи в съответствие с действащото законодателство и правилника за организацията и дейността на НЗОК.

(5) Контролният съвет заседава най-малко веднъж на 3 месеца и се свиква от председателя му или по искане на трима от членовете му. Решенията му се вземат при наличие на кворум от четирима от членовете му, с явно гласуване и мнозинство най-малко половината плюс един от присъстващите. Неучастие в гласуването не се допуска.

(6) Членовете на контролния съвет не могат да бъдат избирани за повече от два мандата.

(7) Едно лице не може да бъде едновременно член на управителния и на контролния съвет.

(8) Изискванията на чл. 18, ал. 3 се прилагат и за членовете на контролния съвет.“

§ 3. Член 13 се изменя така:

„**Чл. 13.** (1) Управителният съвет се избира от събранието на представителите за срок от четири години и се състои от 9 членове .

(2) Управителният съвет включва представители от всяка от квотите по чл. 7, ал. 1 - двама представители на представителните организации на работниците и служителите, един представител на представителните организации за защита правата на пациентите, един представител на общините и 5 представители на държавата, като изпълнителният директор на Националната агенция за приходите е член по право на управителния съвет.

(3) Членовете на управителния съвет избират помежду си председател, който представлява съвета и удостоверява с подписа си решенията, приети от управителния съвет.

(4) Член на управителния съвет се освобождава предсрочно;

1. по негова молба;
2. при обективна невъзможност да изпълнява задълженията си за срок, по-дълъг от шест месеца;

3. при наличие на основанията по чл. 18 или 21, или по решение на събранието на представителите.

(5) На мястото на предсрочно освободения член на управителния съвет или при смърт се избира нов член по реда на ал. 1, който довършва мандата.“

§ 4. Член 14 се изменя така:

„**Чл. 14.** (1) Управителният съвет провежда редовни заседания най-малко веднъж месечно.

(2) Извънредно заседание на управителния съвет може да бъде свикано от неговия председател, от една трета от членовете му, от директора на НЗОК и от министъра на здравеопазването.

(3) Управителният съвет осъществява своята дейност в съответствие със закона, правилника за устройството и дейността на НЗОК и решенията на събранието на представителите.

(4) Членовете на Управителния съвет отговарят солидарно за виновно причинени вреди на НЗОК.

(5) Всеки от членовете на Управителния съвет може да бъде освободен от отговорност от събранието на представителите, ако се установи, че няма вина за настъпилите вреди.

(6) Членовете на Управителния съвет не получават възнаграждения за участие в заседанията на съвета.“

§ 5. Член 15 се изменя така:

„**Чл. 15.** (1) Управителният съвет:

1. приема, допълва и изменя правилник за устройството и дейността на НЗОК по предложение на директора;

2. участва в изготвянето и приемането на националните рамкови договори;

3. приема и/или издава актовете, предвидени в този закон, в закона за бюджета на НЗОК за съответната година и в Националните рамкови договори за медицински и за дентални дейности (НРД);

4. одобрява проекта на закон за годишния бюджет на НЗОК след становището на министъра на здравеопазването по чл. 19, ал. 7, т. 3 и го внася в събранието на представителите за утвърждаване;

5. приема годишния отчет за изпълнението на бюджета и годишния отчет за дейността на НЗОК, и ги внася в събранието на представителите за одобряване;

6. изготвя и предлага на министъра на здравеопазването проект на наредбата по чл. 45, ал. 9;

7. определя представителите на НЗОК по чл. 45, ал. 15;

8. приема решения за сключване на договори за заем и тяхното обезпечаване;

9. изготвя и предлага за приемане от събранието на представителите правила за провеждане на конкурс за директор на НЗОК;

10. провежда конкурса за директор на НЗОК;

11. определя изисквания за заемане на длъжността „директор на РЗОК“ и приема правила за провеждане на конкурса за тази длъжност;

12. осъществява контрол върху оперативната дейност на директора по изпълнението на бюджета, НРД и дейността на НЗОК;

13. приема решения за разходване на средства от резерва на НЗОК за допълнителни здравноосигурителни плащания;

14. приема решения за сключване на договори над определения от правилника за устройството и дейността на НЗОК размер.

15. приема решение за предсрочно прекратяване на мандата на директора на НЗОК;

16. определя заместник-директор, който да изпълнява длъжността директор в

случаите по чл. 19, ал. 4 и в случаите, когато директорът не е упражнил правомощието си по чл. 19а, т. 18.

17. одобрява методиките за остойностяване и за заплащане на медицинската помощ по чл. 55, ал. 2, т. 2;

18. одобрява прогнозните обеми и цени по чл. 55г, ал. 1.

(2) Управителният съвет уговаря размера на трудовото възнаграждение и други условия по трудовото правоотношение с лицето, спечелило конкурса за директор на НЗОК. Трудовият договор с директора на НЗОК се сключва от председателя на управителния съвет.“

§ 6. Член 16 се изменя така:

„**Чл. 16.** (1) Управителният съвет провежда редовни заседания най-малко веднъж месечно. Заседанията на съвета се свикват от неговия председател.

(2) Извънредно заседание на управителния съвет може да бъде свикано от неговия председател, от една трета от членовете му, от директора на НЗОК и от министъра на здравеопазването по предложен от тях дневен ред.

(3) Управителният съвет приема решения при присъствието на най-малко две трети от членовете му, но с не по-малко от 5 гласа „за“, с изключение на случаите по чл. 15, ал. 1, т. 8, 12, 13 и 15, в които решенията се вземат с обикновено мнозинство.

(4) Управителният съвет може да вземе неприсъствено решение при условия и ред, определени в правилника за устройството и дейността на НЗОК.

(5) В заседанията на управителния съвет участва и директорът на НЗОК без право на глас.

(6) Организацията на работа на управителния съвет се урежда в съответствие с действащото законодателство и в правилника за устройството и дейността на НЗОК.“

§ 7. В чл. 18 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) в текста преди т. 1 думата „надзорния“ се заменя с „управителния и на контролния“;

б) създава се т. 3а:

„3а. собственици, членове на управителни и контролни органи на застрахователни акционерни дружества с предмет на дейност доброволно здравно осигуряване; съдружници или акционери, притежаващи над 5 на сто от капитала на застрахователни акционерни дружества с предмет на дейност доброволно здравно осигуряване или работят на трудов договор в тези дружества;“

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Забраната по ал. 1, т. 2 се прилага в срок от три месеца след отпадане на обстоятелството.“

3. Създава се ал. 3:

„(3) За членове на управителния и на контролния съвет могат да бъдат избирани лица, които имат:

1. висше образование с придобита образователно-квалификационна степен „магистър“;

2. най-малко три години професионален опит в областта на управлението на здравеопазването, банковото, застрахователното, осигурителното дело или на ръководна длъжност в администрация на органите на държавната или общинската власт.“

§ 8. Член 19 се изменя така:

„Чл. 19. (1) Длъжността директор на НЗОК се заема за срок от 5 години по трудово правоотношение, въз основа на конкурс, проведен по реда на Кодекса на труда и правилата по чл. 8, т. 2.

(2) Конкурсът по ал. 1 се провежда при спазване принципите на прозрачност, състезателност и публична защита на концепция за управлението и дейността на НЗОК.

(3) Директорът на НЗОК може да бъде лице, което отговаря на следните изисквания:

1. има придобито висше образование с образователно-квалификационна степен „магистър”;

2. има минимум пет години професионален опит в областта на управлението на здравеопазването, банковото, застрахователното или осигурителното дело.

(4) Предсрочно прекратяване на мандата на директора на НЗОК става с решение на управителния съвет при:

1. влязла в сила присъда за умишлено престъпление от общ характер;

2. влизане в сила на акт, с който е установен конфликт на интереси по Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси;

3. системно нарушаване на неговите задължения, неизпълнение на решение на събранията на представителите или на управителния съвет или извършване или допускане извършването от други лица на груби или системни нарушения в дейността на НЗОК при осъществяване на задължителното здравно осигуряване;

4. обективна невъзможност да изпълнява задълженията си като директор-за срок, по-дълъг от три месеца;

5. подаване на оставка;

6. смърт.

(5) В случаите по ал. 4 Управителният съвет определя заместник-директор да изпълнява временно длъжността директор до провеждане на конкурс за нов директор на НЗОК, който се обявява в срок не по-дълъг от 30 дни от прекратяването на трудовото правоотношение на директора.“

§ 9. Член 19а се изменя така:

„Чл. 19а. Директорът на НЗОК:

1. представлява НЗОК в страната и в чужбина;

2. организира и ръководи оперативно дейността на НЗОК в съответствие със закона, правилника за устройството и дейността на НЗОК и решенията на управителния съвет и на събранията на представителите;

3. изготвя проект на закон за годишния бюджет на НЗОК и го изпраща за становище от министъра на здравеопазването, след което внася проекта на закон за годишния бюджет на НЗОК заедно със становището на министъра на здравеопазването за разглеждане и одобряване от управителния съвет;

4. изготвя годишен финансов отчет, годишен отчет за изпълнението на бюджета на НЗОК и годишен отчет за дейността на НЗОК и ги внася в управителния съвет;

5. внася утвърдения от събранията на представителите проект на закон за годишния бюджет на НЗОК чрез министъра на здравеопазването в Министерския съвет;

6. изготвя и внася в управителния съвет проект на правилник за устройството и дейността на НЗОК и след неговото приемане го обнародва в „Държавен вестник”;

7. предлага на управителния съвет да вземе решение за разходване на средства от резерва на НЗОК за допълнителни здравноосигурителни плащания;

8. внася чрез министъра на здравеопазването в Министерския съвет одобрените от събранието на представителите годишен отчет за изпълнението на бюджета на НЗОК и годишен отчет за дейността на НЗОК;

9. сключва сделки до размер, определен в правилника за устройството и дейността на НЗОК;

10. предлага на управителния съвет да вземе решение за сключване на сделки над определения от правилника за устройството и дейността на НЗОК размер;

11. обявява и провежда конкурси за директори на РЗОК в съответствие с изискванията и правилата по чл. 15, ал. 1, т. 11, сключва, изменя и прекратява трудовите договори със заместник-директорите на НЗОК, директорите на РЗОК и с работниците и служителите в централното управление на НЗОК;

12. разработва прогнозните обеми и цени по чл. 55г, ал. 1 и ги изпраща за становище на министъра на финансите и на министъра на здравеопазването;

13. предлага за одобряване от управителния съвет прогнозните обеми и цени по т. 12;

14. обнародва в „Държавен вестник“ обемите и цените на медицинската помощ, приети по реда на чл. 55д, ал. 6;

15. внася за приемане от Министерския съвет одобрените по реда на чл. 55г, ал. 5 обеми и цени на медицинската помощ в случаите по чл. 55д, ал. 9, заедно със становището на министъра на финансите и на министъра на здравеопазването;

16. предлага за одобряване от управителния съвет методиките за остойностяване и за заплащане на медицинската помощ по чл. 55, ал. 2, т. 2;

17. внася за приемане от Министерския съвет одобрените по реда на чл. 55е, ал. 2 от управителния съвет методики по т. 16 заедно със становището на министъра на финансите и на министъра на здравеопазването;

18. определя заместник - директор, който да изпълнява длъжността директор в случаите на негово отсъствие.

19. определя минималните и максималните размери на основната работна заплата за длъжностите в НЗОК.“

§ 10. Създава се чл. 19б:

„**Чл. 19б.** (1) При осъществяване на своите правомощия директорът на НЗОК се подпомага от заместник-директори, чиито брой и функции се определят в правилника за устройството и дейността на НЗОК.

(2) Заместник-директор на НЗОК може да бъде лице, което отговаря на следните изисквания:

1. има завършено висше образование с образователно-квалификационна степен „магистър“;

2. най-малко три години стаж по специалността.“

§ 11. Член 20 се изменя така:

„**Чл. 20.** (1) Директорът на РЗОК:

1. представлява НЗОК на териториално равнище;

2. организира и ръководи дейността на РЗОК в съответствие със закона, правилника за устройството и дейността на НЗОК, решенията на събранието на

представителите, решенията на управителния съвет и актовете на директора на НЗОК;

3. сключва, изменя и прекратява договорите с работещите в съответната РЗОК;

4. сключва, изменя и прекратява договорите с изпълнителите на медицинска помощ на територията, обслужвана от РЗОК, съгласно закона, НРД и правилника за устройството и дейността на НЗОК.

5. сключва, изменя и прекратява договори за отпускане и заплащане на лекарствени продукти по чл. 262, ал. 6, т. 1 от Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина, на медицински изделия и на диетични храни за специални медицински цели за домашно лечение на територията на страната с притежателите на разрешения за търговия на дребно с лекарствени продукти в аптека в съответствие с условията и реда по чл. 45, ал. 15.

(2) Директорът на РЗОК може да бъде лице, което отговаря на следните изисквания:

1. има придобито висше образование с образователно-квалификационна степен „магистър“;

2. има минимум три години стаж по специалността в областта на управлението на здравеопазването, банковото, застрахователното или осигурителното дело.

(3) Длъжността по ал. 1 се заема въз основа на конкурс, проведен по реда на Кодекса на труда и правилата по чл. 15, т. 11 за срок от четири години.

(4) При осъществяване на своите правомощия директорът на РЗОК се подпомага от заместник-директор.“

§ 12. В чл. 21, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. Текстът преди т. 1 се изменя така: „Не могат да бъдат назначавани за директор и заместник – директор на НЗОК и за директор и заместник-директор на РЗОК лица, които:”

2. Точка 4 се изменя така:

„4. са членове на управителния съвет и на събранието на представителите“;

3. Точка 7 се изменя така:

„7. собственици, членове на управителни и контролни органи на застрахователни акционерни дружества с предмет на дейност доброволно здравно осигуряване; съдружници или акционери, притежаващи над 5 на сто от капитала на застрахователни акционерни дружества с предмет на дейност доброволно здравно осигуряване или работят на трудов договор в тези дружества;”

§ 13. В чл. 27, ал. 3 думата „надзорния” се заменя с „управителния”, а думата „управителя” се заменя с „директора”.

§ 14. В чл. 28 думата „управителят” се заменя с „директорът”.

§ 15. В чл. 29, ал. 1 думата „Управителят” се заменя с „Директорът”.

§ 16. В чл. 30, ал. 2 думата „управителя” се заменя с „директора”.

§ 17. В чл. 32 думите „лечебните заведения за” се заменят с „изпълнителите на”.

§ 18. В чл. 45 се правят следните изменения:

1. В ал. 1, т. 17 се отменя;

2. В ал. 9 думата „надзорния” се заменя с „управителния”;
3. В ал. 18, т. 2 думата „надзорния” се заменя с „управителния”, а думата „управителя” се заменя с „директора”.

§ 19. В чл. 54 се правят следните изменения:

1. В ал. 4 думата „надзорния” се заменя с „управителния”, а думата „управителя” се заменя с „директора”;
2. В ал. 9 думата „надзорния” се заменя с „управителния”, а думата „управителя” се заменя с „директора”;
3. В ал. 10 думата „надзорния” се заменя с „управителния”, а думата „управителя” се заменя с „директора”;

§ 20. В чл. 55г, ал. 4 думата „надзорния” се заменя с „управителния”, а думата „управителя” се заменя с „директора”.

§ 21. В чл. 55д се правят следните изменения:

1. В ал. 5 думата „надзорния” се заменя с „управителния”, а думата „управителя” се заменя с „директора”;
2. В ал. 9 думата „управителя” се заменя с „директора”;

§ 22. В чл. 55е се правят следните изменения:

1. В ал. 2 думата „надзорния” се заменя с „управителния”, а думата „управителя” се заменя с „директора”;
2. В ал. 3 думата „управителят” се заменя с „Директорът”;

§ 23. В чл. 56, ал. 2 думата „надзорния” се заменя с „управителния”.

§ 24. В чл. 59 се правят следните изменения:

1. Алинея 11 се изменя така:
„(11) Директорът на РЗОК прекратява договора по ал.1, когато е отчетена дейност, която не е извършена от изпълнител на извънболнична медицинска и/или дентална помощ по определен пакет - по отношение на лекаря/лекаря по дентална медицина, който не е извършил тази дейност.“
2. Създава се нова ал. 12:
„(12) Директорът на РЗОК прекратява частично договора по ал. 1, когато е отчетена дейност, която не е извършена от изпълнител на болнична медицинска помощ - за съответната клинична пътека, процедура или клинична процедура, по която е отчетена неизвършената дейност.“
3. Създава се нова ал. 13:
„(13) При повторно отчитане на дейност, която не е извършена, директорът на РЗОК прекратява изцяло договора на изпълнителя по ал. 11 и 12.“
4. Досегашната ал. 12 става ал. 14.

§ 25. В чл. 59а се правят следните изменения:

1. В ал. 4 думата „надзорния” се заменя с „управителния”;
2. В ал. 6 думата „надзорния” се заменя с „управителния”.

§ 26. В чл. 71 думата „надзорния” се заменя с „управителния”, а думата „управителя” се заменя с „директора”.

§ 27. В чл. 72 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 навсякъде думата „Управителят” се заменя с „Директорът”;
2. В ал. 5 думата „управителя” се заменя с „директора”;

§ 28. В чл. 76б, ал. 2 думите „когато лицето - обект на проверката, направи възражение по реда на чл. 74, ал. 4“ се заличават.

§ 29. В чл. 80а, ал. 3 думата „управителя” се заменя с „директора”.

§ 30. В чл. 80б, ал. 1 думата „Управителят” се заменя с „Директорът”.

§ 31. В чл. 80в, в текста преди т. 1 думата „управителя” се заменя с „директора”.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 32. (1) В срок до 20 дни от влизането в сила на този закон Министерският съвет, представителните организации за защита правата на пациентите, представителните организации на работниците и служителите, представителните организации на работодателите и сдружението на общините по чл. 7 определят своите представители в Събранието на представителите на НЗОК и уведомяват управителя на НЗОК за избраните представители

(2) Организацията по ал. 1, които не са определили своите представители в Събранието на представителите на НЗОК в съответствие с изискванията и по реда на този закон, придобиват право за участие в него след определянето им. Заседанията на Събранието на представителите на НЗОК са легитимни и без тяхно участие при спазване изискванията за кворума, определени в чл. 11.

(3) В срок 14 дни от изтичане на срока по ал. 1 Събранието на представителите на НЗОК се конституира в съответствие с изискванията на този закон, като се свиква и провежда неговото първо заседание.

(4) Първото заседание на Събранието на представителите се свиква в срока по ал. 3 от управителя на НЗОК, който в 7-дневен срок от изтичане на срока по ал.1 изпраща покани до избраните по реда на ал. 1 негови членове. Писмената покана съдържа часа и мястото на провеждане на заседанието и проекта на дневния ред.

(5) Събранието на представителите, на заседанието по ал. 4 избира председател, заместник-председател и секретар, както и членовете на управителния съвет и на контролния съвет на НЗОК.

(6) Правомощията на членовете на надзорния съвет се прекратяват с конституирането на Събранието на представителите и на управителния съвет на НЗОК по реда на ал. 5.

§ 33. (1) Мандатът на заварения към влизането в сила на този закон управител на НЗОК се прекратява от деня на влизането в сила на този закон.

(2) До постъпване на работа на лицето, с което е възникнало трудовото правоотношение след проведен конкурс за директор на НЗОК при условията и по реда на този закон, длъжността директор на НЗОК се изпълнява от лице, отговарящо на изискванията на чл. 19, ал. 3, което се определя с решение на Надзорния съвет на НЗОК.

(3) Управителният съвет на НЗОК, в 14-дневен срок от конституирането си, провежда първото си заседание, на което приема правилник за устройството и дейността на НЗОК и изготвя и предлага за приемане от събранието на представителите правила за провеждане на конкурс за директор на НЗОК.

(4) Събранието на представителите, в 14-дневен срок от предложението по ал. 3 приема правила за провеждане на конкурс за директор на НЗОК.

(5) Управителният съвет, в 14-дневен срок от приемане на правилата по ал. 4, обявява конкурс за директор на НЗОК.

(6) Председателят на Надзорния съвет сключва трудов договор по б8, ал. 1, т. 4 от Кодекса на труда с лицето ал. 2 в срок до три дни от влизането в сила на този закон.

§34. За заварените директори на РЗОК, заемащи длъжността след проведен конкурс, срокът по чл. 20, ал. 3 тече от деня, в който е получено съобщението за резултата от конкурса.

§35. (1) В срок до два месеца от влизането в сила на този закон директорът на НЗОК определя минималните и максималните размери на основната работна заплата за длъжностите в НЗОК.

(2) В срока по ал.1 директорът на НЗОК и директорите на РЗОК утвърждават длъжностно разписание на служителите в НЗОК и в съответните РЗОК.

(3) В едномесечен срок от влизането в сила на този закон директорът на НЗОК и директорите на РЗОК прекратяват служебните правоотношения и сключват трудови договори със заварените до влизането в сила на този закон служители на НЗОК и РЗОК работещи по служебно правоотношение, чиито длъжности се определят с този закон за заемане по трудово правоотношение. Трудов договор се сключва, ако служителят отговаря на изискванията за заемане на длъжността.

§ 36. (1) Индивидуалните трудови възнаграждения на служителите, определени в договорите по §35, ал. 3 не могат да бъдат по-ниски от брутните им възнаграждения, намалени с дължимите данъци, получавани по служебни правоотношения.

(2) Неизползваните отпуски по служебните правоотношения се запазват и не се компенсират с парични обезщетения.

§ 37. В Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси (Загл. изм. - ДВ, бр. 97 от 2010 г., обн., ДВ, бр. 94 от 2008 г., изм., бр. 10, 26 и 101 от 2009 г., бр. 62 и 97 от 2010 г., бр. 38 от 2012 г. и бр. 15 от 2013 г.), в чл. 3, т. 19 се изменя така:

„19. членовете на управителния съвет, директорът на Националната здравноосигурителна каса и директорите на районните здравноосигурителни каси.“

§ 38. В Закона за здравето (обн., ДВ, бр. 70 от 2004 г., бр. 46, 76, 85, 88, 94 и 103 от 2005 г., бр. 18, 30, 34, 59, 71, 75, 80, 81, 95 и 102 от 2006 г., бр. 31, 41, 46, 53, 59, 82 и 95 от

2007 г., бр. 13, 102 и 110 от 2008 г., бр. 36, 41, 74, 82, 93, 99 и 101 от 2009 г., бр. 41, 42, 50, 59, 62, 98 и 100 от 2010 г., бр. 8, 9, 45 и 60 от 2011 г., бр. 38, 40, 54, 60, 82, 101 и 102 от 2012 г. и бр. 15 и 30 от 2013 г.) , в чл.102, ал.2 думите „управителя на НЗОК“ се заменят с „директора на НЗОК“.

§ 39. Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2013 г. (обн., ДВ, бр. 101 от 18.12.2012 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 4:

а) в ал. 2 навсякъде думата „Надзорния,, се заменя с „Управителния“ и думата „управителя“ се заменя с „директора“;

б) в ал. 3 думата „Надзорния“ се заменя с „Управителния“;

в) в ал. 4 думата „Надзорния“ се заменя с „Управителния“.

2. В чл. 5 думата „Надзорния“ се заменя с „Управителния“.

3. В Преходните и заключителни разпоредби:

а) в § 1 думата „Надзорния“ се заменя с „Управителния“;

б) в § 6 думата „Надзорния“ се заменя с „Управителния“;

в) в § 7 думата „Надзорния“ се заменя с „Управителния“;

г) в § 8 думата „Надзорния“ се заменя с „Управителния“;

д) в § 9:

аа) в ал. 1 думата „Надзорния“ се заменя с „Управителния“ и думата „управителя“ се заменя с „директора“;

бб) в ал. 3 думата „управителя“ се заменя с „директора“.

5 ноември 2013 г.

ВНОСИТЕЛИ:

МОТИВИ

към Законопроект за изменение и допълнение на Закона за здравното осигуряване

С настоящия законопроект за изменение и допълнение на Закона за здравното осигуряване се предлагат промени, свързани с нормативното уреждане на:

1. органите на управление на НЗОК;
2. статута на служителите в централно управление на НЗОК и районните здравноосигурителни каси;
3. прекратяване на договорите с изпълнителите на медицинска помощ при отчитане на дейност, която не е извършена.

1. Относно промяна в органите на управление на НЗОК

Със законопроекта се предлага промяна в системата на органите на управление на НЗОК - от съществуващата сега двустепенна, включваща Надзорен съвет и управител, в тристепенна, която да включва - Събрание на представителите, Контролен съвет, Управителен съвет и директор, с нормативно определени условия и ред за тяхното конституиране, респективно избор и назначаване, както и със съответни правомощия. Тази форма на управление е съществувала при създаването на НЗОК със Закона за здравното осигуряване и считаме, че в най-голяма степен съответства на обществения характер на институцията и като такава следва да бъде възстановена.

Със Закона за здравното осигуряване, Националната здравноосигурителна каса е създадена като обществена институция, която управлява и разходва обществени средства. Съгласно чл. 6, ал. 1 от ЗЗО, предмета на дейност на НЗОК е осъществяване на задължителното здравно осигуряване, което е дейност по управление и разходване на средствата от задължителни здравноосигурителни вноски за заплащане на здравни дейности.

Законодателят е създал НЗОК през 1999г. като обществена институция, предназначена да бъде самостоятелна и отделна от държавата и държавния бюджет. По този начин се е целяло да се гарантира нейната независимост от политическа конюнктура и устойчивост при осъществяване на основната ѝ цел - да осигури достъпно здравеопазване за участващите в здравното осигуряване граждани. Нейната самостоятелност осигурява и видимост и яснота при управлението на средствата, отделени за медицинска помощ чрез системата на здравното осигуряване. Системата на органите за управление трябва да отговаря на целите и предназначението на НЗОК и да осигурява контрол на осигурените и осигуряващите върху събраните средства и тяхното разходване.

Тригодишната практика по прилагането на закона показва, че действащата двустепенна система на управление на НЗОК ограничава правото на представителност на преките участници в системата на здравното осигуряване и води до липсата на прозрачност при вземането на решения за разходване на средствата, набрани от здравноосигурителните вноски на всички български граждани. Именно прилагането на тази система на управление доведе до ощетяване на здравноосигурените лица и нарушаването на правата им по чл. 4 от Закона за здравното осигуряване, гарантиращ

свободен достъп на осигурените лица до медицинска помощ, а лечебните заведения бяха доведени до тежък дефицит, част от тях и до фалит.

Непрозрачната система за управление и липсата на адекватно и отстояващо интересите на здравноосигурените лица ръководство позволи пренасочването и използването на над 2 милиарда лв. средства от здравноосигурителни вноски за други цели. Резултатът е създаването на тежък дефицит и невъзможност да бъдат покрити разходи за болнична помощ след наличие на дълъг период, в който НЗОК се разплащаше напълно с изпълнителите на медицинска помощ и беше създаден така нужния резерв, създаващ не само сигурност, но и условия за реструктуриране на системата.

С предложените изменения в закона се цели постигане на по-голяма ефективност в управлението на НЗОК и контрол при изразходване на публичните средства от бюджета на НЗОК. Посредством възстановяването на общественото начало и на Събранието на представителите, Управителния и Контролния съвет като органи на управление на НЗОК се осигурява представителност и по - широко участие и контрол върху дейността на НЗОК на лицата, участващи в процеса по осъществяване на задължителното здравно осигуряване.

От изключително значение е и предлаганото със законопроекта изменение в разпоредбата на чл. 19, в съответствие с което директорът на НЗОК да бъде избран именно от тези представители, а не от Народното събрание. Изборът на органите за управление на НЗОК и най - вече на директора на НЗОК е необходимо да се извършва при пълна прозрачност и спазване на принципа на състезателност, с ясно мотивирано решение за избор на кандидати, при достъпна за всички, открита процедура.

Промяната на модела на управление следва да протече при запазване на стабилността на институцията и в преходния период, като се осигурява непрекъснатост на дейността в системата на здравеопазването и на достъпа до медицинска помощ. Предвид това, в преходните и заключителните разпоредби към законопроекта са определени условията и реда за конституиране на новите органи на управление на НЗОК, както и запазване правомощията на досегашните до конституиране на новите органи на управление на НЗОК, с цел осигуряване на непрекъснатост и приемственост в дейността на институцията.

2. Относно статута на служителите в централно управление на НЗОК и районните здравноосигурителни каси.

С цел възстановяване на обществения характер на НЗОК се предлага служителите в ЦУ на НЗОК и в РЗОК отново да заемат длъжности по трудово правоотношение, а не по служебно, по каквото правоотношение работят служителите в институциите от държавната администрация. Съгласно ЗЗО, предмет на дейност на НЗОК е осъществяване на задължителното здравно осигуряване. В чл. 2 от ЗЗО е дадено легално определение на понятието задължително здравно осигуряване, а именно - дейност по управление и разходване на средствата от задължителни здравноосигурителни вноски за заплащане на здравни дейности, което се осъществява от НЗОК

От тези разпоредби е видно, че НЗОК не представлява част от държавната администрация. В този смисъл направените промени със Закона за изменение и

допълнение на ЗЗО (обн. ДВ, бр.38 от 2012 г., в сила от 1.07.2012 г.), не са в съответствие със Закона за администрацията, Закона за държавния служител, както и със статута на НЗОК като институция, която управлява и разходва обществени средства

Съгласно чл. 2, ал. 1 от Закона за държавния служител (ЗДСл) “държавен служител е лице, което по силата на административен акт за назначаване заема платена щатна длъжност в държавната администрация и подпомага орган на държавната власт при осъществяване на неговите правомощия. Държавни служители са и лицата, на които специален закон предоставя статут на държавен служител при спазване изискванията на този закон.”

При първата хипотеза необходимо и достатъчно условие е заемане на платена длъжност в администрацията. Понятието “администрация” се определя чрез приложното поле на Закона за администрацията. Той регламентира администрацията на органите на изпълнителната власт, администрацията на органите на законодателната и съдебната власт, доколкото не е установено друго в специални закони, както и на органите на местното самоуправление. Администрацията на изпълнителната власт обхваща администрацията на Министерския съвет, министерствата, държавните агенции, администрацията на държавните комисии, изпълнителните агенции, областните и общинските администрации и други административни структури, създадени със закон, които имат функции във връзка с осъществяването на изпълнителната власт. Очевидно е, че НЗОК не е администрация на орган на държавна власт (законодателна, изпълнителна или съдебна), т.е. не е администрация по смисъла на Закона за администрацията. На това основание лицата, заемащи платени длъжности в НЗОК, не следва да бъдат държавни служители. НЗОК е самостоятелно юридическо лице, създадено със Закона за здравното осигуряване, с регламентирани от него предмет на дейност, органи на управление, структура, самостоятелен бюджет (отделен от държавния) и др.

Второто алтернативно дадено условие в чл. 2, ал. 1 от ЗДСл, за да бъде едно лице държавен служител, е специален закон да му е предоставил такъв статут. Направените промени в статута на значителна част от служителите на НЗОК – а именно предоставянето им на статут на държавни служители, противоречи на Закона за администрацията, както и на обществения характер на институцията.

В Преходните и заключителните разпоредби към този законопроект е предвидено преминаването на работещите в НЗОК от служебни на трудови правоотношения, както и свързаните с това последици.

Финансовите средства, необходими за прилагането на новата уредба, са посочени в таблица – приложение към настоящите мотиви

Предложението за чл. 20, ал. 1, т. 5 има за цел да запълни законова празнота относно правомощие на директора на РЗОК да сключва договори с аптеки, което правомощие се извлича от други разпоредби на Закона за здравното осигуряване – чл. 63, ал. 1, т. 4 във връзка с чл. 20, ал. 1, т. 1 от ЗЗО. Цели се също да се уточни предмета на тези договори, като изрично се посочват и медицинските изделия и диетичните храни за специални медицински цели за домашно лечение.

3. Относно прекратяване на договорите с изпълнителите на медицинска помощ при отчитане на дейност, която не е извършена.

С предложеното изменение и допълнение на чл. 59 се цели да включи в обхвата на разпоредбата на чл. 59, ал. 11 всички видове изпълнители на медицинска помощ с оглед на помощта, която оказват, тъй като изпълнителите на първична извънболнична медицинска и на извънболнична дентална помощ до момента са изключени от този обхват. Доказаното отчитане на дейност, която не е извършена, представлява грубо и съществено нарушение на договорни отношения, поради което прекратяване на договор с НЗОК представлява една сериозна и заслужена мярка. Считаме, че тази мярка следва да се прилага по отношение на всички договорни партньори на НЗОК, независимо от вида на помощта, която оказват и не следва да бъдат правени изключения от това.

Видът на медицинската помощ, разликите и особеностите при оказването ѝ, налагат необходимостта от различен подход при осъществяване на прекратяването, а именно:

- в извънболничната помощ то да се извършва по отношение на работата на лекаря (ОПЛ или лекар/лекар по дентална медицина - специалист), тъй като той осъществява тази медицинска/дентална дейност самостоятелно;

- в болничната помощ то да се извършва по отношение на клинична пътека, процедура или клинична процедура, тъй като този вид помощ не се осъществява самостоятелно, а от екип, включващ лекари от различни специалности.

5 ноември 2013 г.

ВНОСИТЕЛИ: